

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ habeant rationem pretij, ad constitueudum simoniam. Punct. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

pretij data pro re spirituali, eo magis, videtur vilipendi, & contemni ipsa res spiritualis, vtpote quæ paruo pretio æstimatur. Et hac ratione in *cap. ex tua, de Simonia*, condemnatur clericus, qui sex tantum solidos pro sua præsentatione ad ordines dedit, in perpetua ordinis depositione, & monasterij reclusionem: quæ pena cum sit ita gravis non imponeretur, nisi ob peccatum mortale, & tamen quantitas data parua erat, vt expositores ibi notant, facit etiam *can. placuit, & can. indices 1. quest. 1.* Neque in contrarium est *cap. est quæstiones de Simonia*, vbi ratione modici pretij dati excusatur quis à Simonia, quia non excusatur ratione modici pretij, si est ex pacto: sed quia præsumitur datum fuisse liberaliter; tum quia modicum: tum & præcipue quia fuit datum in necessitate, & inter fratres.

PUNCTVM II.

Quotuplex sit Simonia.

SUMMARIVM.

- 1 Simonia alia est iuris diuini & naturalis alia positivi, & explicatur Simonia iuris diuini, & naturalis.
- 2 Explicatur Simonia iuris positivi.
- 3 Deinde Simonia alia est mentalis, alia conuentionalis, alia realis, & expenduntur.

1. **P**rimo diuiditur simonia in eam, quæ est iuris diuini, & naturalis, & in eam, quæ est iuris positivi: quam diuisionem ferè omnes admittunt cum Glossa, in *cap. pridem, de Pactis, vers. illiciti & partitionis* & *cap. ex part. 1. de officio iudicis deleg. vers. dimittere* *cap. saluator. 1. q. 3. vers. & iudicem*, & constat ex alijs, quæ latè tradit Suar. *lib. 4. cap. 2. & 7. Lessius lib. 2. cap. 3. dub. 2. & seq.* Vocatur autem simonia iuris diuini, & naturalis, quando aliqua res de se spiritualis venditur, aut emitur, vt si venderes sacramenta, aut calicem consecratum pluri ob consecrationem; aut imagines, & alia benedicta pluri ob benedictionem: & in hac Simonia non potest Pontifex dispensare.

2. Simonia autem iuris positivi est, quæ à sola lege Ecclesiastica ortum habet: soler enim lex Ecclesiastica commutationem rerum spiritualium, hoc est beneficiorum prohibere: *cap. quæsitum, cap. cum olim de rerum permutat. cap. cum pridem, cap. clerici de Pactis, & cap. constitutus cum alijs de transactionibus ne permittentes labent simoniae in curiant*; Item in *cap. si quis Episcopus 1. q. 1. & cap. saluator. 1. q. 3.* affirmatur esse Simoniæ vendere officium æconomus, vicedomini, aduocati, factiæ, castaldi; quæ tamen venditio, vt bene dicit Lessius *lib. 2. cap. 35. dub. 4. num. 26.* non est contra ius diuinum; quia sunt officia temporalia ordinata solum ad temporarium administrationem; neque est in illis vlla sanctitas per consecrationem, aut benedictionem. Nam æconomus est, qui res Ecclesiæ, & canonicorum gubernat; vicedominus est æconomus rerum Episcopali, aduocatus, qui causis Ecclesiæ tractandis præest; castaldus est, qui alias dicitur maior domus, vt explicat glossa. Difficultas vero est; an hæc Simonia iuris positivi sit propria simonia? Affirmat Suar. & Lessius *locis citatis*. Negat Durand. *in 4. dist. 2. q. 1. Sotus lib. 9. de iustit. q. 5. artic. 2. ante responsionem ad argumenta*, Victor. in relect. de Simonia, num. 15. & *seq. Man. Rodrig. tom. 2. summ. cap. 56. num. 2. & 3.* Ego vero existimo cum Valent. *tom. 3. disput. 6. q. 16. part. 5. à vers. secundo pag. 1667. & seq.* fontè esse controuersiam de solo nomine; in primis enim negari non potest Ecclesiam suis præceptis constituere posse materiam in reclusionem illius virtutis, qua cum habet aliquam connexionem, & similitudinem: hæc enim ratione percussione clericis constituit in materia sacrilegij ob reuerentiam ordinis, quo clericus est insignitus, & eodem modo pollutionem effusionemque sanguinis in Ecclesia ob loci reuerentiam prohibita, & cit vt essent sacrilegia: ita similiter prohibens permutationem beneficiorum, venditionem officij administrationis rerum Ecclesiasticarum ob maiorem reuerentiam rerum spiritualium & vt omnis simoniae species vitetur constituit sanè hæc omnia in materia religionis, atque adeo efficit transgressionem illorum esse contra religionem. Quod vero talis transgressio constituitur in propria specie Simoniae, eiusdemque sit rationis cum Simonia iuris diuini. Hoc ego dico esse quæstionem de nomine. Certum enim est cum illa conuenientiam aliquam habere, tum in materia videlicet in commutatione non gratuita; tum etiam in eo; quod aduersatur eidem virtuti, scilicet religioni; tum etiam in penis.

3. Secundo diuiditur Simonia in mentalem, conuentionalem, & realem; quæ diuisio communiter recepta, est à Iurisperitis, & Theologis. Mentalis est quando nullo pacto præcedente, sed affectu animi spirituale donatur, vt temporale acquiratur, vel è contra v. g. si conferens alicui beneficium,

iurendas obligare illum ad reddendum temporale, vel è contra si conferas temporale, & intendas propter ipsum obligare alium ad reddendum spirituale. Vocatur autem hæc Simonia mentalis: non quia in actum exteriorem dandi, & recipiendi non exeat: sed quia iniquus animus non declaratur: vt bene aduertit Valent. *2. 2. disputat. 6. q. 16. part. 5. in princ.* & de hac Simonia loquitur *cap. Tua nos, s. licet & cap. ult. de Simonia*: vbi cum datur beneficium, vel insignitur ea intentione, & affectu docetur simoniam esse, & apud iudicem diuinam, qui est scrutator cordium debere puniri.

Conuentionalis Simonia est, quæ mentali superaddit exteriorem conuentionem: seu pactum; ex neutra tamen parte completum, vel saltem non completum ex vtraque parte. Nauar. *cap. 23. numer. 103.* Valent. *disput. 6. quest. 16. part. 5. vers. & notandum pag. 1669.* Ratio est; quia realis, & completa, perfecta que venditio non dicitur, quousque contractus ex vtraque parte compleatur. Aduerte tamen, si solum sollicitationem feceris de pretio, si tibi daretur beneficium; neque alius sollicitationem acceptauerit, conuentionalem simoniam non committis: quia non est conuentio, quousque promissio acceptata sit; sic Fatinac. *lib. 1. decis. 34. num. 4. 5. & 6. vbi alios refert.* Realis Simonia dicitur, quando ex vtraque parte completur contractus, ita vt ex vna parte doneur spirituale, & ex alia pretium, vel pars pretij. Vnde Simonia realis supponit conuentionalem, & conuentionalis supponit mentalem saltem ex natura rei; & seculua lege positua.

PUNCTVM III.

Quæ habeant rationem pretij ad constituendam Simoniam.

SUMMARIVM.

- 1 Explicatur in genere, quæ res habeat rationem pretij.
- 2 Remissio debiti, aut permissio remittendi rationem pretij habet.
- 3 Item mutatio pecunie.
- 4 Deinde pensio soluenda.
- 5 Rursus beneficij resignatio, collatio, aut permutatio. Sed hoc intelligendum est de beneficio non ipsa iure vacante.
- 6 Quid dicendum, si in beneficij collatione peteretur incrementum de non resignando tale beneficium cum pensione?
- 7 Quid si peteretur, vt prius resignaret habitum.
- 8 Obsequium beneficiarij verè potest rationem pretij habere.
- 9 Preces, intercessiones, fauores, & laudes sub pretio comprehendendi possunt.

1. **V**t clarius essentia simoniae intelligatur, examinandum est pretium ad ipsam requisitum: consistit enim simonia in emptione, & venditione, quæ absque aliqua re habeant rationem pretij effici non possunt.

Quæ vero res habeat rationem pretij? Respondet optime Gregor. & doctores omnes in *cap. sunt nonnulli, & capit. ordinationes, capit. de ordinationibus 1. quest. 1. cap. saluator. 1. quest. 3.* distinguuntque triplex donum, scilicet: munus à manu, munus ab obsequio, munus à lingua. Munus à manu est pecunia, sub qua comprehenditur quidquid possidetur in terra vt dixit Augustinus in *cap. totum 6. 1. quest. 1.* Munus ab obsequio est obsequium præstitum Ecclesiæ, collatori, electori, patrono, vel amicis eorum. Munus à lingua intelliguntur fauores intercessionis, laudes, preces, &c. Omnia autem hæc possunt esse pretium in spiritualibus, & sufficientia ad simoniam constituendam, vt constat ex *cap. est quæstiones, cap. tua nos, cap. in tantum de Simonia.*

Neque obstat §. item pretium, in *lit. de empt. & vendit.* vbi declaratur non esse proprie emptionem, & venditionem, quando, vna res pro alia commutatur non interueniente pecunia: quia non est maior ratio, quare vna potius, quam alia habeat rationem pretij. Non inquam obstat, quia tibi loquitur *1. C. inter commutationem rerum eiusdem ordinis, Secus vero est dicendum, quando temporale datur in commutationem rei spiritualis: tunc enim temporale propter asinitatem cum pecunia habet rationem pretij, potius quam spirituale. Adde ad Simoniam sufficere contractum esse onerosum, esse propria emptio, & venditio non intercedat, vt ex dictis; & ex dicendis constat.*

2. Sed vt certius doctrina elucescat, placet declarare aliqua, in quibus dubium esse poterat; an sufficiant ad pretium constituendum, ac proinde ad simoniam?

Primo igitur comprehenditur sub munere à manu remissio debiti, aut promissio remittendi debij; tenet multis allegatis

allegatis Flamin. Paris. lib. 14. de resignat. benef. q. 7. num. 31. & num. 71. & constat. ex cap. talia, 8. q. 3. & ibi Glossa. & expressè supponitur in cap. veniens 10. de testibus, & ibi Glossa Panonin. & alij. Quia ratio in cap. penult. de Simonia, tam ordinans, quam ordinatus suspenditur; eo quod petierit ordinari ab ordinando promissionem nihil ab eo pollulandi in debiram sui sustentationem; eo quod sine titulo illum ordinaverit: & de ordinato habetur expressè cap. per tuas 3. de Simonia. Ratio est; quia Episcopus ordinans vel presentans alicui ordinandum sine titulo, tenetur ad alendum illum: vt deciditur cap. cum secundum de Præbendis. Ergo si petit hanc obligationem sibi remitti, petit aliquid pretio æstimabile, ac proinde sufficiens ad simoniam.

Ex hac doctrina inferunt Nauar. in summ. cap. 27. n. 158. §. declaratio prima & Suar. lib. 4. de Simonia. c. 38. n. 5. constitutum ex bonis propriis alicui ordinando titulum seu patrimonium, si ab illo recipitur promissionem de nihil postulando, committere simoniam ultra peccatum indebitæ ordinationis, cuius est particeps: quia media remissione debiti constituit tibi titulum ad ordines, sicut patronus presentans ad beneficium, si promissionem petere non petendi redditus, absque dubio esse simoniacus. Verum contra sententiam est cum Cardin. Tolet. lib. 1. sum. cap. 48. n. 10. cuius fundamentum est non quia remissio debiti non sit munus manu sufficiens ad constituendam simoniam: sed quia datio patrimonij non est quid spirituale, nec proprie ad ordines presentatio. Vnde num. 12. in fine, dicit ita fuisse determinatum in sacra penitentia, scilicet non incurrere simoniam, qui ordinatur accepto patrimonio, & facto pacto de illo alienando, vel rescindendo, &c.

3. Secundo sub munere à manu comprehenditur mutatio pecunie. Quapropter qui beneficium, vel aliam rem spirituales tribuere sub conditione pecunie mutandæ, absque dubio simoniam committeret tam dans, quam recipiens. Et idem est, si petatur dilatio debiti ex iustitia solvendi hic, & nunc; vel è contra, si petatur debiti solutio, antequam debeatur: quia hæc mutationes æquivalent, imò nihil aliud esse videntur. Ratio omnium est: quia esto mutuum non sit specialiter pretio æstimabile: negari tamen non potest esse quoddam temporale commodum sufficiens ad mouendos animos: vt notat Bald. in leg. quisquis, C. de si coram petatur, vbi exilio puniunt, qui mutat iudici, quia censeatur quasi emptor legum propter efficaciam quam habet ad animos corruptendos. Idemque tradit in leg. 1. ff. Calumniatorib. Ergo petere hoc commodum temporale in commutationem rei spiritualis sufficiens omnino est ad simoniam: cum in datione rei spiritualis omnis pactio, omnisque conditio, que de iure non inest, abesse debet, vt constat ex cap. vltim. de Præb. & aliis, & ita pro certo supponit Nauar. c. 23. num. 101. in fine, & cons. 14. num. 6. de Simonia, & cons. 23. n. 2. Vgolin. tab. 1. cap. 9. §. 5. n. 2. Less. lib. 2. cap. 20. d. 9. Suar. lib. 4. de Simonia. c. 38. n. 7. Mol. tract. 2. de iustit. disp. 310. §. quoad vltimum, pag. 372. Flamin. de resignat. benef. tom. 2. lib. 4. q. 7. à n. 2. & tract. de confidenciam, q. 36. Nicolaus Gagea 11. part. de benef. cap. 3. num. 71. & leg. Azor. 2. p. instr. moral. lib. 7. q. 2. Arag. 2. q. 78. art. 2. pag. 683. Man. Rodrig. tom. 2. sum. verif. Simonia, cap. 59. num. 3. in secundâ conclus. Neque obstat vltima non esse, si pecunia mutans petat, vt sibi triticum mutuaris remittatur iura cap. 1. de Vsuris: & docet Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. de Simonia, cap. 37. num. 16. in fine, cum D. Thom. q. 79. art. 2. ad 4. & cap. 38. n. 7. Less. lib. 2. cap. 20. d. 8. in princ. Quia in huiusmodi casu ideo non est vltura; quia non petit commodum aliquod diuersum ab eo quod ipse præstat. At in largitione rerum spiritualium, cum maxima puritas requiratur, venire non possunt commoda temporalia in permutationem; imò quo minus æstimabilia sunt, ideo videtur grauior irreuerentia spiritualibus itrogari admitendo commutationem; & permutationem vnius cum alio vt rectè Suar. supra. Aduerto tamen hæc omnia intelligenda esse, quando datur mutuum eo pacto, & conditione, vt detur beneficium: secus vero quando liberaliter datur ad beneuolentiam captandam, vel ingratiudinem beneficii accepti, siue hoc sit ante, siue post, siue in ipsa beneficii collatione, vt notant Flamin. & Garcia supra & infra latius dicemus.

4. Tertio sub munere à manu comprehenditur pensio soluenda: quia est quædam promissio pecunie solvendæ. Quocirca si Episcopus (& à fortiori est de quolibet alio electore) conferens alicui beneficium conueniat cum eo, vel cum alio tertio de admittenda pensione sibi, vel alteri aliis non collaturus non est dubium ibi intercedere simoniacam prauitatem, vt constat ex cap. vlt. vt Ecclesiastic. benef. sine diminut. conferantur. Nam licet Episcopus liceat ad tempus pro causa iusta, & necessaria beneficiis Ecclesiasticis pensionem imponere, vt constat ex supra dicto cap. & ex cap. si propter de Rescript. in 6. ex Clement. 2. de rebus Eccles. non alienand. vbi glossa verbo deensor. nunquam tamen licet in largitione beneficii expostulare consensum de admittenda pensione, & sub graua-

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars III.

mine conferre, quando beneficium ipsum grauatum non erat, vt docet bene Flamin. lib. 6. de resignat. q. 2. num. 3. & Suarez lib. 4. cap. 38. numero 10. & ratio est: quia præsumitur ibi esse iniquam pactionem, cum consensus eius, cui dandus est beneficium, necessarius non ad reservationem pensionis: quia ipsemet Episcopus potest causa iusta, & necessaria intercedente reservare fructus beneficii vacantis, vel partem eorum. Video tamen nullam pensionem impositam ab Episcopo sine confirmatione Pontificis vires obtinere: quia est latis probabile per non vsum hanc facultatem amissit: teneat absolute Valent. 2. 2. disputat. 6. q. 16. p. 3. in fine, Ludouic. Lop. instr. 1. p. cap. 303. post Sotum lib. 9. quest. 7. art. 2. Tolet. summ. lib. 5. cap. 62. in fine Zecchius de benef. & pensionib. cap. 11. num. 2. in princ. Ledetm. 2. par. summ. tract. 12. concl. 20. & 21.

Huc spectant varij casus, quos tractat Nauar. in variis consil. de Simon. vt consil. 47. de illo beneficii presentore, qui cum aliquo curiali conuenit, vt sibi auxilium ferat ad beneficium obtinendum, sub conditione solvendi illi pensionem 3 & in consil. 7. de alio, qui cum alicui passitur, vt sibi de vacantibus beneficiis statim notitiam præbeat promittens se censuram pensioni imponendæ in fauorem eius. Quia promissione pensionis paratur via ad beneficium. Vide alios casus apud Flamin. de resignat. lib. 14. q. 4. à n. 5.

5. Quarto sub munere à manu comprehenditur etiam potest beneficium propter temporales annexum: docet cum communi Syluest. verb. Permutatio 2. quest. 7. & 13. Nauar. consil. 43. de Simon. Suar. lib. 4. cap. 31. num. 14. Vnde si in collatione alicuius rei spiritualis petatur permutatio, aut resignatio alicuius beneficii, absque dubio committitur Simonia, saltem è iure Ecclesiastico, quia non solum habet verum, quando petitur permutatio, & resignatio in fauorem tertie personæ, iuxta cap. de Soc. de Simonia, cap. cum pridem, cap. vltim. de pactis, sed etiam quando absolute petitur cessio beneficii absque signatione personæ. Quod vt plene intelligatur sciendum est aliqua esse beneficia taliter incomparabilia, vt vno obtento, vacet alterum ipso iure, vt si habeas beneficium cum cura animarum, dignitatem, personatum, vel officium, & accipias secundum huius generis, obtenta pacifica possessione secundi vacat primum; ita habetur cap. de multa, Præbendis, & clarus in extrauag. execrabilis eodem. Idem est de præbendis vniformibus sub eodem tecto, vt patet cap. litteris 9. de concess. præbenda, vt duo canonicatus, quare si habeas vnum canonicatum, & obtineas alium per pacificam possessionem in eadem Ecclesia vacabit prior. Reliqua vero beneficia etiam residuam postulantiam non vacant ipso iure per obtentionem, & possessionem pacificam secundi, sed veniunt vacanda. Non enim canonicatus vacat ipso iure obtenta parochia, aut dignitate, alia extra Episcopalem neque parochia, aut dignitas, obtento canonicatu, alioque beneficio simpliciter; quia nullo iure id eorum est ita Nauar. lib. 3. consil. 29. de Præbendis, Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 27. num. 144. iis positus.

Dicendum est si alicui conferatur beneficium incomparabile omnino cum eo quod habet, & petatur vt relinquat prius, Simonia non est: ita Abbas in cap. significasti de elect. in 6. glossa cap. ad audientiam tom. de Rescript. vers. renunciantes, Vgolin. de Simon. tab. 1. cap. 11. num. 4. Nicol. Garcia tom. 2. de benef. p. 8. cap. 2. num. 22. & 28. Ratio est; quia hæc conditio de iure inest neque ab illo petitur, quod ipse præstare non teneatur. Secus vero si peteretur, vt relinquere prius ante captam secundi possessionem, vt dicemus. Et idem est si peteretur, vt relinquere liberè aliud habitum vel in fauorem alicuius, quod tamen non vocat ipso iure, quia tunc expostulatur aliquod onus, quod de iure non inest; ac proinde inducit simoniam ita Garcia aliis relatis supra n. 17. 24. & est communis sententia. Hæc tamen omnia intelligenda sunt, quando datur beneficium sub eo onere, & conditione, vt resignet aliud: secus vero si resignatio non peteretur, vt obligatoria. Quocirca Manuel. Rodrig. c. 64. n. 4. 2. sum. cum Nauar. lib. 5. consil. tit. de Simonia consil. 23. distinguit in eo, qui patrono habenti ius presentandi ad aliquam præbendam pinguem, offerret beneficium simplex ea conditione vt ipse presentetur ad talem præbendam: an scilicet fiat ea conditione principali, & immediata propter affectationem beneficii, an vero fiat tanquam causa impulsiva, & motiua, hoc est ad mouendam voluntatem, & illum inclinandum ad talem presentationem: si hoc secundo modo fiat, affirmat simoniam non esse.

6. Hinc deciditur questio, quam tractat Nauar. consil. 1. vt Ecclesiastic. beneficia; Videlicet, an ordinarius in collatione beneficii exigere possit à collatorum iuramentum de non resignando illum cum pensione, neque in fauorem alicuius, sed liberè? Qui questionis respondet negatiuè Nauar. supra, & Flamin. Parisus de consil. quest. 52. & Vgolin. tab. 1. de Simonia cap. 8. §. 3. num. 2. & addunt Nauar. & Flamin. tale iuramentum si apponatur nullum esse seu posse collatorum non obflacere eo resignare beneficium cui voluerit, & cum pensione, &c.

D d 3 Verum

